

ANNA MATUSIAK

Uczelnia Łazarskiego w Warszawie

POJĘCIE INTERESU SPOŁECZNEGO JAKO PRZESŁANKI UDZIAŁU PROKURATORA W POSTĘPOWANIU

I. WPROWADZENIE

Kodeks postępowania karnego posługuje się różnymi „kategoriami” interesów. Wyróżnia interes pokrzywdzonego (art. 11 § 1 k.p.k.), interes wymiaru sprawiedliwości (art. 90 § 3 k.p.k., art. 590 § 1 k.p.k., art. 591 § 1 k.p.k., art. 592 § 1 k.p.k.), uzasadniony interes stron (art. 161 k.p.k.), ważny interes indywidualny (art. 90 § 1 k.p.k.), ważny interes państwa (art. 100 § 5 k.p.k., art. 157 § 2 k.p.k., art. 360 § 1 pkt 3 k.p.k.), ważny interes Rzeczypospolitej Polskiej (art. 589c § 1 pkt 5 k.p.k.), ważny interes śledztwa (art. 317 § 2 k.p.k.), ważny interes uczestnika postępowania (art. 357 § 1 k.p.k.), ważny interes prywatny (art. 360 § 1 k.p.k.), interes prawny (art. 152 k.p.k.). Ponadto w polskim ustawodawstwie znajdujemy także wyrażenia, jak „społecznie uzasadniony interes¹”, „słuszny interes ubezpieczonego²”.

¹ Postanowienie SN, Izba Karna z dnia 7 lutego 2007 r. III KK 236/06, «OSNKW» 6/2007, poz. 50, s. 45; «Prok. i Pr.» 11/2007, poz. 4, s. 7, «Biul. SN» 6/2007, «KZS» 7-8/2007, poz. 12, Legalis.

² Postanowienie SN Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, z dnia 4 września 2012 r., I UK 141/12, Legalis, „Przy analizie słusznego interesu ubezpieczonego należy mieć na uwadze, że ochrona tego interesu, nie idzie aż tak daleko, by nakazywała uznać za niedopuszczalną każdą czynność dyspozycyjną, w wyniku której odwołujący się nie uzyskuje korzyści, na jakie mógłby liczyć w razie wydania orzeczenia merytorycznego... W sprawach z zakresu ubezpieczeń

Należy również odnotować, że w art. 21 § 2 k.k. pojawia się także pojęcie „interes publiczny”. Badacze przedmiotu różnie oceniają ten fakt. Wydaje się, że znaczna część utożsamia interes społeczny i publiczny i stawia znak równości pomiędzy nimi, stosując oba pojęcia wymiennie³. Można zatem wysnuć wniosek, że w doktrynie nie ma co do tego pełnej zgodności. Większość autorów zdaje się nie zauważać różnicy i problemu terminologicznego, niejednokrotnie używając obu sformułowań zamiennie.

Pojęcie „interes społeczny” utożsamiane częstokroć z „interesem publicznym” jest pojęciem zaczerpniętym z języka potocznego. Jest to termin spotykany w naukach społecznych i to głównie w obszarze socjologii, politologii, psychologii i ekonomii. Bez wątplenia pojawia się jednakowoż w różnych gałęziach i dyscyplinach prawa. Nie ulega wątpliwości, że z chwilą włączenia tego określenia do tekstów aktów normatywnych stało się ono pojęciem prawnym. W literaturze od wielu lat trwa dyskusja, czy nie jest to jednak w pierwszym rzędzie pojęcie polityczne, co powinno skutkować zrzeczeniem się kompetencji prawników do jego analizy. Nie należy jednak zgodzić się z taką teorią. Skoro bowiem takie sformułowanie pojawia się w treści licznych aktów prawnych, należy uznać, że racjonalny ustawodawca wiąże z nim określone wartości i zadania. Termin „interes społeczny” pojawia się też m.in. w art. 95 § 3 k.r.o. zgodnie z którym władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczny. Jak konstatuje Ignatowicz, „w istocie jednak jest to wska-

społecznych słusznym interesem ubezpieczonego (w rozumieniu art. 469 k.p.c.) jest także szybkie i skuteczne nabycie świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, zaś cofnięcie odwołania od decyzji naruszałoby ów interes wówczas, gdyby rozważenie wszystkich okoliczności sprawy doprowadziło do wniosku, że po rozpoznaniu sprawy przez sąd ubezpieczony uzyskałby pozytywne rozstrzygnięcie” Zob. też postanowienia SN: z dnia 17 stycznia 1997 r., I PKN 74/96, «OSNAPiUS» 17/1997, poz. 318 oraz z dnia 13 maja 1999 r., II UKN 614/98, «OSNAPiUS» 14/2000, poz. 563.

³ Zob. m.in. T. GRZEGORCZYK, J. TYLMAN, *Polskie postępowanie karne*, Warszawa 2009, s. 358, R. KMIECIK, E. SKRĘTOWICZ, *Proces karny. Część ogólna*, Warszawa 2006, s. 175; T. GRZEGORCZYK, *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 130.

zanie jednolite, w pełni harmonijne, właściwie bowiem rozumiany interes dziecka jest zawsze zbieżny z interesem ogólnospołecznym.⁷⁴

Wszystkie te wyrażenia, co nie ulega wątpliwości, mają charakter nieostrych pojęć normatywnych, a co za tym idzie, jasne, sztywne i precyzyjne podanie ich definicji wydaje się wręcz niemożliwe.

II. INTERES SPOŁECZNY

Ustawodawca wielokrotnie odwołuje się w Kodeksie Postępowania Karnego do terminu „interes społeczny”. Jest o nim mowa w art. 60 § 1 k.p.k., art. 64 k.p.k., art. 90 § 1 k.p.k., art. 357 § 1 k.p.k., art. 465 § 2a k.p.k., art. 661 § 2 k.p.k. oraz w art. 661 § 4 k.p.k. Pojęcie interesu społecznego jest niezwykle złożone⁵. W polskim prawodawstwie brakuje definicji legalnej terminu. Interes społeczny jest kryterium obiektywnym, niezależnym od czyjegokolwiek uznania. Stanowi jednak istotny element systemu prawnego. K. Dudka i M. Mozgawa zwracają uwagę na fakt, że pojęcie interesu społecznego wielokrotnie pojawia się w różnych aktach prawnych. Podają cały szereg przykładów⁶. Jak trafnie

⁴ J. IGNATOWICZ, [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. K. PIETRZYKOWSKI, Warszawa 2012, komentarz do art. 95 KRiO, Legalis.

⁵ Szerzej zob. też A. GADZAŁA, A. KIELTYKA, R. SKRZYPEK, *Ochrona konstytucyjnych praw i wolności człowieka i obywatela w działalności Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] *Godność obywatela, urzędu i instytucji – zmiany prawnoustrojowe prokuratury RP, Konferencja naukowa, Rzeszów, 24 maja 2005 r.*, red. H. ZIĘBA-ZAŁUCKA, M. KLIOWSKI, Rzeszów 2005, s. 47; M. WYRZYKOWSKI, „*Interes społeczny*” jako kategoria proceduralna, «Universitatis Wratislaviensis, Prawo» 168/1990, s. 337; T. WOŚ, *Obowiązek uwzględnienia interesu społecznego i słusznego interesu obywateli w postępowaniu administracyjnym*, «Krakowskie studia prawnicze» 20/1987, s. 105; T. GRZEGORCZYK, J. TYLMAN *op. cit.*, s. 358; R. KMIĘCIEK, E. SKRĘTOWICZ, *op. cit.*, s. 175; T. GRZEGORCZYK, *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia...*, s. 130.

⁶ Na gruncie kodeksu cywilnego należy wskazać artykuły: art. 236 § 2 k.c.: „W ciągu ostatnich pięciu lat przed upływem zastrzeżonego w umowie terminu wieczysty użytkownik może żądać jego przedłużenia na dalszy okres od czterdziestu do dziewięćdziesięciu dziewięciu lat; jednakże wieczysty użytkownik może wcześniej wystąpić z takim żądaniem, jeżeli okres amortyzacji zamierzonych na użytkowanym gruncie nakładów jest znacznie dłuższy aniżeli czas, który pozostaje do upływu zastrzeżonego w umowie terminu. Odmowa przedłużenia jest dopuszczalna tylko

zauważają, w doktrynie procesu karnego podkreślano, że co prawda nie da się wyliczyć wszystkich okoliczności wpływających na powstanie interesu społecznego, lecz możliwe jest usystematyzowanie kryteriów interesu społecznego w trzech grupach, a mianowicie: okoliczności związane ze stroną podmiotową lub przedmiotową przestępstwa (np. chuligański charakter czynu, szczególnie złośliwy sposób działania, wystąpienie znacznej szkody), okoliczności związane z osobą pokrzywdzoną, wykraczające poza stronę przedmiotową przestępstwa (np. bezradność, kalectwo czy też zależność od sprawcy, konieczność przyścia pokrzywdzonemu z pomocą w sprawie zawiłej), oraz naruszenie istotnych przepisów w trwającym postępowaniu prywatnoskargowym⁷.

ze względu na ważny interes społeczny”; art. 894 § 2 k.c.: „Po śmierci darczyńcy wypełnienia polecenia mogą żądać spadkobiercy darczyńcy, a jeżeli polecenie ma na względzie interes społeczny – także właściwy organ państwowy”; art. 985 k.c.: „Wykonania polecenia może żądać każdy ze spadkobierców, jak również wykonawca testamentu, chyba że polecenie ma wyłącznie na celu korzyść obciążonego poleceniem. Jeżeli polecenie ma na względzie interes społeczny, wykonania polecenia może żądać także właściwy organ państwowy”. Na gruncie kodeksu postępowania cywilnego w grę wchodzi art. 590 („Obejmując opiekę opiekun składa następujące przyrzeczenie: „Przyrzekam, że powierzone mi obowiązki opiekuna wykonam z całą sumiennością i zgodnie z interesem społecznym, mając zawsze na względzie dobro osoby podlegającej mojej pieczy”. W kodeksie rodzinnym i opiekuńczym pojęcie interesu społecznego pojawia się w art. 95 § 3: „Władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczny” oraz art. 154: „Opiekun obowiązany jest wykonywać swe czynności z należytą starannością, jak tego wymaga dobro pozostającego pod opieką i interes społeczny”). Por. także m.in. art. 25 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (tj. Dz.U. Nr 36, poz. 233), art. 40 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. Nr 89, poz. 625), art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz.U. Nr 228, poz. 1947); art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (tj. Dz.U. Nr 156, poz. 1641); art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tj. Dz.U. Nr 39, poz. 251); art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (tj. Dz.U. Nr 45, poz. 271); art. 9 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (tj. Dz.U. Nr 16, poz. 94). Por. K. DUDKA, M. MOZGAWA, *Ingerencja prokuratora w przestępstwa prywatnoskargowe*, Raport Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie, Warszawa 2010, niepubl.

⁷ W raporcie Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie z 2010 r. K. DUDKA, M. MOZGAWA, *op. cit.*, s. 64-65, stwierdzili, że „z badań akt spraw karnych

W konkretnym przypadku to do prokuratora należy stwierdzenie, czy w danym przypadku taki interes zachodzi, czy też nie.

„Społeczny” natomiast oznacza „odnoszący się do społeczeństwa lub jego części”, „wytworzony przez społeczeństwo i będący jego wspólną własnością”, „przeznaczony do obsługiwanego społeczeństwa”, „pracujący bezinteresownie dla dobra jakiejś społeczności”, „dotyczący postaw lub działań większości członków społeczeństwa”, „zorganizowany przez jakąś społeczność samodzielnie, bez udziału państwa”⁸. O ile w potocznym rozumieniu wydawać by się mogło, że trudno wyraźnie wskazać różnice pomiędzy pojęciami, o tyle w języku

wynika, że prokuratorzy aż 32,6% przypadków upatrują istnienia interesu społecznego w dość ogólnym stwierdzeniu, że wymagają tego okoliczności sprawy (lub okoliczności zdarzenia). W 63 sprawach (co stanowi 20,7%) postanowienia w ogóle nie zostały uzasadnione. W 27 sprawach (8,9%) uzasadniono objęcie ścigania ogólnikowym określeniem, że wymaga tego interes społeczny (jednakże bez wskazania, na czym ów interes polega). W 16 przypadkach (5,3%) stwierdzono, że ingerencji prokuratora wymaga «stopień społecznej szkodliwości czynu, choć – jak wiadomo – z reguły stopień społecznej szkodliwości czynów, w których miała miejsce zasadna ingerencja prokuratora jest podwyższony». Spośród skonkretyzowanych przyczyn ingerencji prokuratora w postępowanie prywatnoskargowe na plan pierwszy wysuwają się elementy związane z czynem sprawcy – 116 spraw (a głównie miejsce popełnienia czynu oraz sposób działania sprawcy) oraz wiek (małoletniość lub podeszły wiek) lub cechy szczególne pokrzywdzonego – 65 spraw. Dość istotne znaczenie mają elementy podmiotowe występujące po stronie sprawcy – 49 spraw (głównie działanie bez powodu lub z błahego powodu), jak również względy o charakterze procesowym – 34 sprawy (głównie pozostawanie czynu w związku z toczącym się postępowaniem o czyn publicznoskargowy) ...”. Rację należy przyznać autorom raportu, którzy uznają, że „negatywnie należy ocenić brak lub jedynie ogólnikowe uzasadnianie decyzji o wszczęciu postępowania lub objęciu ściganiem przestępstwa prywatnoskargowego. Uregulowana w art. 10 k.p.k. zasada legalizmu zostaje na mocy art. 60 § 1 k.p.k. rozciągnięta na ściganie przestępstw prywatnoskargowych, obliwując prokuratora do wszczęcia postępowania o czyn ścigany z oskarżenia prywatnego lub wstąpienia do już wszczętego postępowania prywatnoskargowego. Jedyńm kryterium, które nakłada na prokuratora ten obowiązek jest interes społeczny, w przypadku jego braku prokurator nie ma prawa do ingerencji w ściganie przestępstw prywatnoskargowych. W tej sytuacji powinien on w każdym przypadku szczegółowo wskazać w uzasadnieniu postanowienia istnienie interesu społecznego i jego charakter”. Tamże.

⁸ *Słownik języka polskiego*, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2003

prawniczym należy przypisać im odmienne znaczenie. Skoro racjonalny ustawodawca wyróżnił te dwa terminy, należy przyjąć, że nie są one tożsame i nie należy stosować ich wymiennie. Uznać należy, iż obowiązuje zakaz wykładni synonimicznej.⁹ Ta reguła stoi na przeszkodzie uznawania wyrazów różnych za równoznaczne.

F. Prusak definiuje pojęcie „społeczny” jako odnoszący się do społeczeństwa, powstający, tworzący się w społeczeństwie, realizowany w społeczeństwie, przez społeczeństwo, związany ze społeczeństwem, wykonywany, realizowany przez ogół; zbiorowy, ogólny¹⁰.

Punktem wyjścia do zrozumienia terminu „interes społeczny” jest dobro wspólne. Tu też brak jest definicji legalnej. Intuicyjnie można jednak powiedzieć, że interes społeczny ma prowadzić do wspólnego dobra poprzez kształtowanie pozycji jednostki. Jest interesem, który zgodnie z założeniem, ma odnosić się do wielu niezindywidualizowanych adresatów traktowanych jako wspólny podmiot. Realizowanie interesu społecznego ma sprzyjać realizacji interesu indywidualnego. Interes społeczny jest nieostrym pojęciem normatywnym. Stanowi element systemu prawnego. Na wykładnię tego pojęcia mają wpływ czynniki zewnętrzne, polityczne, społeczne, gospodarcze i konkretyzuje je sytuacja. Jest czynnikiem zewnętrznym w stosunku do pewnej grupy społecznej, czynnikiem ocennym i wartościującym wobec podejmowanych działań. Wyznacza niejako zakres możliwości ingerencji administracji w stosunki społeczne, gospodarcze, jak również prawa i wolności obywateli. Wskazuje ponadto granicę możliwości dowolnego zachowania się podmiotów administrowanych.

Warto również wspomnieć, że zachodzą przypadki, w których interes społeczny nie jest tożsamy z interesem indywidualnym. Niekiedy stoi wręcz w opozycji. Słuszne jednak wydaje się stwierdzenie, że ochrona dóbr powszechnych nie powinna pozostawać w sprzeczności z ochroną dóbr indywidualnych¹¹. Tytułem przykładu można wskazać,

⁹ Szerzej zob. L. MORAWSKI, *Wykładnia w orzecznictwie sądów*, Toruń 2002, s. 144-145.

¹⁰ F. PRUSAK, *Komentarz postępowania karnego*, «Lexpolonica online», komentarz do art. 60.

¹¹ A. GADZAŁA, A. KIELTYKA, R. SKRZYPEK, *op. cit.*, s. 47.

iż ochrona zasad funkcjonowania bezpieczeństwa powszechnego pozostaje w prostej i pozytywnej relacji z ochroną zdrowia i życia poszczególnych obywateli¹². Należy jednak stwierdzić, że istnieją przepisy przedkładające interes publiczny nad interes indywidualny, ale wydaje się, że nie można bezdyskusyjnie stwierdzić takiego rodzaju nadrzędności. Zgodnie z art. 7 k.p.a. organy administracji w trakcie załatwiania spraw indywidualnych związane są zarówno zasadą ważenia interesu społecznego, jak i słusznego interesu obywateli. Trzeba również pamiętać, że prawo karne w zakresie, w jakim chroni dobra ogólne, ogranicza jednocześnie jednostkę w wolności.¹³ Ogranicza tym samym wolność jej zachowań do granic wyznaczonych przez prawa ogółu oraz prawa i wolności innych jednostek.¹⁴ Interes społeczny oznacza wszystko to, co jest zgodne z obowiązującym prawem i korzystne dla społeczeństwa jako całości¹⁵. Jak już wspomniano, ustawa nie definiuje, co należy rozumieć przez interes społeczny, ale trafny wydaje się pogląd, iż zakresem tej nazwy należy objąć wszystkie sytuacje, które powodują, że przestępstwo prywatnoskargowe narusza bezpośrednio także interesy ogółu¹⁶. Ustalając treść interesu społecznego, należy się odwołać nie tyle do znaczenia tych dwóch wyrazów, również w języku potocznym, co do funkcji instytucji powództwa cywilnego i procesu adhezyjnego w procesie karnym oraz szerzej – do celów, jakim mają służyć przepisy kodeksu, wśród których jest także konieczność ukształtowania postępowania karnego tak, aby uwzględnione zostały prawnie chronione interesy pokrzywdzonego¹⁷. F. Prusak, w kontekście art. 64 k.p.k., zauważa, że przed sporządzeniem pozwu adhezyjnego prokurator powinien poznać stanowisko osoby, na rzecz której zamierza wystąpić z powództwem. Takie stwierdzenie

¹² Zob. M. FILAR, *Ochrona jednostki w nowym kodeksie karnym*, «PiP», 53.9-9/1998, s.66.

¹³ A. GADZAŁA, A. KIELTYKA, R. SKRZYPEK, *op. cit.*, s. 47.

¹⁴ Tamże, s. 47.

¹⁵ F. PRUSAK, *Komentarz...*, komentarz do art. 60.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ L.K. PAPRZYCKI, [w:] L.K. PAPRZYCKI, J. GRAJEWSKI, S. STEINBORN, *Komentarz postępowania karnego*, red. J. GRAJEWSKI, Kraków 2006, s. 261.

daje wskazówki, czym prokurator powinien się kierować przy podejmowaniu decyzji o wytoczeniu powództwa adhezyjnego „ze względu na interes społeczny”¹⁸.

Zgodnie ze stanowiskiem L. K. Paprzyckiego nie może ulegać wątpliwości, że pokrzywdzony ma prawo uzyskać od sprawcy przestępstwa naprawienia wyrządzonej szkody, a jeżeli sprawca nie uczyni tego dobrowolnie, to wyegzekwowanie tegoż obowiązku może nastąpić w drodze uzyskania stosownej treści orzeczenia sądu cywilnego, karnego lub w drodze powództwa adhezyjnego. W każdym przypadku, gdy szkoda wyrządzona przestępstwem nie została naprawiona, a powództwo cywilne nie zostało wytoczone przed sądem cywilnym ani w postępowaniu karnym, interes społeczny będzie w zasadzie przemawiać za podjęciem czego? przez prokuratora w tym zakresie, zwłaszcza w przypadku, gdy brak działania pokrzywdzonego wynika z jego niezaradności¹⁹. Trafny wydaje się pogląd L. K. Paprzyckiego, iż w takich przypadkach prokurator powinien popierać wytoczone powództwo cywilne, ale nie ma takiej potrzeby w sytuacjach, gdy pokrzywdzony wykazuje dostateczną aktywność, a zwłaszcza wówczas, gdy korzysta z pomocy pełnomocnika²⁰.

Ustalenie, czy w danej sprawie interes społeczny przemawia za wytoczeniem powództwa bądź za jego popieraniem, należy wyłącznie do prokuratora. Co więcej, dokonana przez niego ocena odnoście tego, czy ingerencji wymaga interes społeczny, czy też nie, nie podlega kontroli sądu²¹. Należy przyjąć, że do oceny, czy interes społeczny wymaga aktywności ze strony prokuratora, istotne są zarówno okoliczności sprzyjające powstaniu zwiększonej społecznej szkodliwości (na przykład okoliczność, że dany czyn bulwersuje opinię publiczną), dotyczące pokrzywdzonego (jak chociażby brak jego aktywności z uwagi na nieporadność życiową wynikającą z podeszłego wieku, choroby, kalectwa itp.)²²), jak

¹⁸ F. PRUSAK, *Komentarz...*, komentarz do art. 60.

¹⁹ L.K. PAPRZYCKI, *op. cit.*, s. 261.

²⁰ Tamże, s. 261.

²¹ T. GRZEGORCZYK, *Kodeks postępowania karnego – Komentarz*⁴, Warszawa 2005, s. 232.

²² Zob. K. MARSZAŁ, *Ingerencja prokuratora w ściganie przestępstw prywatnoskargowych w polskim procesie karnym*, Warszawa 1980, s. 27-33.

i naruszenie istotnych przepisów w odbywającym się postępowaniu prywatnoskargowym²³. T. Grzegorzczak słusznie twierdzi, że interes społeczny w objęciu ścigania czynu prywatnoskargowego ma mieć charakter obiektywny, z tym, że decyzja prokuratora o wszczęciu procesu lub przyłączeniu się do oskarżenia prywatnego, jak już wyżej wspomniano, pozostaje jego autonomiczną decyzją niepodlegającą kontroli procesowej. Nie oznacza to jednak, że decyzja może być dowolna, a jedynie, że ma swobodnie uwzględniać całokształt okoliczności konkretnej sprawy²⁴. J. Grajewski zauważa, że regulacja art. 60 k.p.k. nie zobowiązuje prokuratora do wyraźnego uzasadnienia, jakie przesłanki skłoniły go do uznania, że interes społeczny wymaga jego ingerencji²⁵. F. Prusak również stwierdza, w kontekście art. 64 k.p.k., że przepis nie wymaga od prokuratora wyraźnego uzasadnienia, jakie przesłanki skłoniły go do uznania, że interes społeczny wymaga objęcia przez niego oskarżenia²⁶. T. Grzegorzczak zwraca uwagę, że nie można wykluczyć, iż po objęciu ścigania, z uwagi na zmianę okoliczności w toku postępowania, prokurator przestaje dostrzegać interes społeczny w ściganiu publicznym, a co za tym idzie, prawdopodobnie powinien wówczas odstąpić od oskarżenia publicznego, ponieważ brak interesu społecznego w takim ściganiu przestaje legitymizować jego działanie w postępowaniu²⁷. L. K. Paprzycki zauważa, że jedynie wyjątkowo mogą wystąpić sytuacje, w których interes społeczny nie będzie obligował prokuratora do podjęcia czynności w ramach art. 64. Tak będzie na przykład w sprawie o wypadek komunikacyjny, gdy pokrzywdzony w znaczny sposób przyczynił się do zaistnienia takiego wypadku. W przypadkach, kiedy prokurator bierze udział w postępowaniu w roli rzecznika interesu społecznego, staje na straży praworządności. W literaturze wskazuje się, że chociaż występuje

²³ P. HOFMAŃSKI, E. SADZIK, K. ZGRYZEK, *Kodeks postępowania karnego*³, I, komentarz do art. 1-296, red. P. HOFMAŃSKI, Warszawa, 2007, s. 356.

²⁴ L.K. PAPRZYCKI, *op. cit.*, s. 262.

²⁵ J. GRAJEWSKI, [w:] L.K. PAPRZYCKI, J. GRAJEWSKI, S. STEINBORN, *Komentarz...*, s. 246.

²⁶ F. PRUSAK, *Komentarz...*, komentarz do art. 64 k.p.k., Legalis.

²⁷ T. GRZEGORCZYK, *Kodeks postępowania karnego...*, s. 232, zob. także uchwała SN z 26 czerwca 1970 r., VI KZP 18/69, «OSNKW» 9/1970, poz. 99.

na rzecz określonego podmiotu, to czyni to jedynie wtedy, gdy wymaga tego interes społeczny, a więc nie utożsamia się z interesem pokrzywdzonego²⁸.

W postępowaniu cywilnym prokurator może wszcząć postępowanie, jeżeli zachodzą odpowiednie ku temu przesłanki. Te przesłanki to praworządność, ochrona interesu obywateli lub ochrona interesu społecznego. Według M. Sychowicza ochrona interesu społecznego to ochrona dobra ogólnego. Zasada tej ochrony wynika z art. 2 Konstytucji RP. M. Sychowicz podkreśla, że ma tu na myśli działanie na rzecz ochrony i dalszego rozwoju instytucji demokratycznego państwa prawa, istniejących w nim stosunków własnościowych oraz systemu gospodarczego i zasad jego funkcjonowania, jak również ochronę małżeństwa, rodziny i małoletnich dzieci, ocenianą nie tylko w sferze stosunków majątkowych, lecz w aspekcie uzasadniającym ich społeczną rolę²⁹.

²⁸ Obok prokuratora w postępowaniu na rzecznikami interesu społecznego mogą być także przedstawiciele społeczni, Rzecznik Praw Obywatelskich, a w określonych przypadkach Minister Sprawiedliwości i Prokurator Generalny. Szerzej zob. m.in.: W. DASZKIEWICZ, *Przedstawiciel społeczny w procesie karnym*, Warszawa 1976; TENŻE, *Poręczenie i dozór społeczny w postępowaniu karnym*, «RPEiS» 45.3/1983, nr 3; TENŻE, *Przedstawiciel społeczny w procesie karnym*, «Palestra» 30.11/1985; TENŻE, *Spoleczni uczestnicy procesu karnego de lege ferenda*, «PiP» 45.5/1990; P. HADRYCH, *Warunki dopuszczenia przedstawiciela społecznego w postępowaniu sądowym*, «Prok i Prawo» 2/2002; A. KANICKA, *Rzecznik Praw Obywatelskich (kompetencje, dylematy, uwarunkowania)*, «PiP» 45.1/1990; M. LIPCZYŃSKA, *Przedstawiciel społeczny w procesie karnym*, «NP» 28.4/1972; T. MISIUK, *Udział organizacji społecznych w postępowaniu karnym*, «PiP» 45.10/1990; A. MURZYŃSKI, *Udział przedstawiciela społecznego w procesie karnym*, «NP» 27.7-8/1971; F. PRUSAK, *Udział czynnika społecznego w procesie karnym*, Warszawa 1975; W. SIERACKI, *Uwagi na tle wytycznych wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w sprawie udziału przedstawiciela społecznego w postępowaniu przed sądami wojskowymi*, «WPP» 4/1980; M. SIEWIERSKI, *Przedstawiciel społeczny w nowym kodeksie postępowania karnego*, «Probl. Praw.» 9/1969; A. WIERCIŃSKI, *Charakter prawny przedstawiciela społecznego w polskim procesie karnym*, «RPEiS» 33.3/1971; A. TENŻE, *Przedstawiciel społeczny w polskim procesie karnym*, Poznań 1978.

²⁹ Zob. W. MASEWICZ, *Prokurator w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1975, s. 39; M. SYCHOWICZ, [w:] *Komentarz postępowania cywilnego*, I, A. BARAŃSKA,

Ścisłe rozgraniczenie obszarów interesów, które obejmują przesłanki udziału prokuratora w postępowaniu cywilnym, nie wydaje się możliwe. Pokrywają się, jeżeli nie w całości, to przynajmniej w pewnym stopniu. Ochrona praworządności i interesu społecznego wchodzi w grę w każdym wypadku wszczęcia przez prokuratora postępowania lub wzięcia udziału w toczącym się postępowaniu. Zadania te bowiem stanowią istotę funkcji prokuratora jako strażnika i rzecznika praworządności i interesu społecznego, podczas gdy ochrona praw obywateli może być przesłanką działań prokuratora w zależności od stanu faktycznego konkretnej sprawy³⁰.

Ochrona interesów indywidualnych nie zawsze jest równoznaczna z ochroną interesu społecznego. Jak zauważa T. Ereciński, z punktu widzenia interesu społecznego na przykład żądanie zwrotu pożyczki jest obojętne³¹.

Kwestia będąca przedmiotem niniejszych rozważań nie była częstym przedmiotem analizy Sądu Najwyższego, a co za tym idzie, trudno o bogate orzecznictwo w tym zakresie. Można jednak wskazać kilka orzeczeń, które pozwalają wskazać pożądany kierunek interpretacji terminu.

SN w postanowieniu dotyczącym zniesławienia w interesie społecznym³² nie odniósł się do kwestii zakresu pojęciowego terminu, zdając się pomijać czy nie zauważać problemu terminologicznego, czy też po prostu odnosić się jedynie do innego aspektu przedłożonego problemu.

G. BIENIEK, J. BROL, H. CIEPLA, B. CZECH, S. DALKA, S. DMOWSKI, J. JAGIELA, J. JANKOWSKI, K. KOLAKOWSKI, A. MARCINIAK, K. PIASECKI, J. PIETRZYKOWSKI, K. PIETRZYKOWSKI, J. RODZIEWICZ, M. SYCHOWICZ, Z. ŚWIEBODA, T. ŻYZNOWSKI, red. K. PIASECKI, Warszawa 2006, s. 103.

³⁰ Szerzej J. JODŁOWSKI, [w:] J. JODŁOWSKI, RESICH, *Postępowanie cywilne*, Warszawa 1987, s. 265; TENŻE, [w:] *Kodeks cywilny z komentarzem*, I, Warszawa 1989, s. 50-51; zob. M. SYCHOWICZ [w:] *Komentarz postępowania cywilnego*, I, red. K. PIASECKI, Warszawa 2006, s. 103.

³¹ T. ERECIŃSKI, J. GUDOWSKI, M. JĘDRZEJEWSKA, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, I, red. T. ERECIŃSKI, Warszawa 2007, s. 97.

³² Postanowienie SN, Izba Karna z dnia 2 sierpnia 2005 r. IV KK 95/05, «OSNwSK» 1/2005, poz. 1470, Legalis.

Kwestię dotyczącą interesu publicznego³³ i społecznego poruszył także, niejako na marginesie głównego wyводу, SN, zauważając jednak, że „interesem” jest bądź istniejące bądź przyszłe dobro materialne lub osobiste, lub dobro idealne, związane z organizacją życia zbiorowego i prawidłowością jej funkcjonowania. Interesem publicznym jest interes zbiorowy organizacji społecznej, państwa lub samorządu, albo w ogóle życia społecznego³⁴.

Nierzadko terminy „interes społeczny” i „interes publiczny” w orzecznictwie stosowane są wręcz wymiennie³⁵. Co więcej, pojawia się też wyrażenie „społecznie uzasadnionego interesu³⁶”. SN uznał, że fałszywa informacja nie może nigdy realizować ważnego interesu społecznego. Na kanwie analizowanej sprawy SN stwierdził, iż istnienie tego interesu nie może być oceniane z punktu widzenia złych lub dobrych intencji istniejących po stronie dziennikarza. Interes społeczny może być uznany za kryterium rozstrzygające antynomię między wolnością prasy i innych środków społecznego przekazu (art. 14 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r.), wolnością wyrażania poglądów i pozyskiwania oraz rozpowszechniania informacji (art. 54 Konstytucji) a chronionymi

³³ Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Wojskowa z dnia 7 lutego 2013 r. WA 1/13, www.sn.pl, Legalis, dot. „znamię działalności na szkodę interesu publicznego w przestępstwie nadużycia funkcji przez funkcjonariusza”. Fragm.: „... Powstaje zatem problem czy działanie oskarżonego stwarzało zagrożenie lub zagrażało określonym interesom społecznym, a jeżeli tak to jakie dobro prawa było zaatakowane. Znamię działalności na szkodę interesu publicznego trudno jest zakwalifikować do znamion ostrych i opisowych. Jednocześnie jak słusznie przyjmuje się interes publiczny lub prawny, ... musi być rozumiany w znaczeniu interesu wynikającego z prawa materialnego, a nie interesu dotyczącego samej właściwej procedury. W przeciwnym wypadku każde przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków musiałyby być utożsamiane z działaniem na szkodę interesu publicznego lub prywatnego”.

³⁴ Zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 1933 r., sygn. II K 285/33, «Lex» nr 389 900.

³⁵ Postanowienie SN, Izba Karna z dnia 2 sierpnia 2005 r. IV KK 95/05, «OSNwSK» 1/2005, poz. 1470, Legalis.

³⁶ Uzasadnienie Sądu Rejonowego, od którego wniesiono kasację, na kanwie której SN wydał postanowienie: Postanowienie SN, Izba Karna z dnia 2 sierpnia 2005 r. IV KK 95/05, «OSNwSK» 1/2005, poz. 1470, Legalis.

w treści art. 30 i 47 ustawy zasadniczej dobrami osobistymi³⁷. „Fałszywa informacja godzi w interes publiczny, podważa bowiem zaufanie do państwa, jego organów i instytucji, a co paradoksalne także do prasy. Fałszywa informacja nie może nigdy realizować ważnego interesu społecznego. Interesu tego nie wolno mylić z motywami, którymi kierował się dziennikarz przekazując zebrany materiał. Istnienie tego interesu nie może być oceniane z punktu widzenia złych lub dobrych intencji istniejących po stronie dziennikarza – których ustalenie i udowodnienie byłoby procesowo niezwykle trudne, jeśli nie wręcz niemożliwe – lecz z punktu widzenia wartości i korzyści, jaką odnosi społeczeństwo z publikacji. Warto odnotować, że w treści artykułu statuującego kontratyf dozwolonej krytyki (art. 213 § 2 k.k.) jest mowa nie o „interesie społecznym”, lecz o „interesie społecznie uzasadnionym”. Jak stwierdza SN, zakres drugiego z tych terminów jest znacznie szerszy, gdyż społecznie uzasadnione działania mogą być podejmowane zgodnie z k.p.c. w interesie jednostki.

III. INTERES PUBLICZNY

Z punktu widzenia językowego słowo „publiczny” oznacza: „dotyczący ogółu ludzi, służący ogółowi, przeznaczony, dostępny dla wszystkich; związany z jakimś urzędem, z jakąś instytucją itp. ogólny, powszechny, społeczny, nieprywatny, dotyczący całego społeczeństwa lub jakiejś zbiorowości, odbywający się przy świadkach, w sposób jawny”³⁸.

Interes publiczny nie jest kategorią pustą, lecz znajduje umocowanie normatywne w art. 61 ust. 1 i 2 Konstytucji. „Podkreślenia wymaga, że fałszywa informacja – niezależnie od tego, jak ją ocenić z punktu widzenia prawa karnego czy cywilnego – nie stanowi realizacji prawa do informacji, a zatem nie może realizować interesu publicznego. Interes ten nie odnosi żadnej korzyści z informacji fałszywej, wprowadzającej

³⁷ Postanowienie SN, Izba Karna z dnia 7 lutego 2007 r. III KK 236/06, «OSNKW» 6/2007, poz. 50, s. 45; «Prok. i Pr.» 11/2007, poz. 4, s. 7; «Biul. SN» 6/2007, «KZS» 7-8/2007, poz. 12, Legalis.

³⁸ *Słownik języka polskiego, op. cit.*

opinię publiczną w błąd, niedającej się zatem wykorzystać zgodnie z tym interesem, bo nieprzyczyniającej się do opisu rzeczywistości”³⁹.

IV. UDZIAŁ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU

Zgodnie z brzmieniem przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze⁴⁰, zadaniem prokuratury jest m.in. strzeżenie praworządności (art. 2). Zadania określone w art. 2 ProkU prokurator wykonuje przez wytaczanie powództw w sprawach cywilnych oraz składanie wniosków i udział w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych, jeżeli wymaga tego ochrona praworządności, interesu społecznego, własności lub praw obywateli (art. 3 ust. 1 pkt 2 ProkU). Oznacza to, że wbrew powszechnym skojarzeniom prokurator nie występuje wyłącznie w postępowaniu karnym. Ustawodawca uznał jego rolę za celową i konieczną zarówno w postępowaniu cywilnym, administracyjnym, jak i sądownoadministracyjnym, powierzając mu określone zadania. To właśnie bowiem prokurator niejednokrotnie jest jedynym podmiotem posiadającym legitymację do wniesienia powództwa czy wniosku o wszczęcie postępowania nieprocesowego. Dzieje się tak zarówno w sprawach niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego rozpoznawanych w postępowaniu procesowym, jak i w postępowaniu o ubezwłasnowolnienie, gdy nie ma innych podmiotów legitymowanych do złożenia wniosku. Prokurator pełni także niezwykle istotną rolę w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego rozpoznawanych w trybie nieprocesowym, w szczególności ze stosunków między rodzicami a dziećmi. Przypisując prokuratorowi rolę rzecznika interesu społecznego⁴¹, ustawodawca powierzył mu niezwykle istotne

³⁹ Postanowienie SN, Izba Karna z dnia 7 lutego 2007 r. III KK 236/06, «OSNKW» 6/2007, poz. 50, s. 45; «Prok. i Pr.» 11/2007, poz. 4, s. 7; «Biul. SN 6/2007», «KZS» 7-8/2007, poz. 12, Legalis.

⁴⁰ Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.

⁴¹ Kodeks postępowania karnego z 1928 r. uzależniał ściganie przestępstw prywatnoskargowych przez prokuratora od istnienia interesu publicznego, który wiązano między innymi z naruszeniem dobra ogółu, zbiorowości, organizacji społecznej,

zadanie, głęboko wierząc i ufając, że ludzie wykonujący ten zawód przy wykorzystaniu swojej wiedzy, umiejętności i zdobytego doświadczenia będą starali się jak najlepiej wypełniać powierzone im zadania, działając na rzecz szeroko pojętego interesu społecznego.

V. PODSTAWY DZIAŁAŃ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu, jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego⁴². W sprawach niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego prokurator może wytaczać powództwo tylko w wypadkach wskazanych w ustawie (art. 7 k.p.c.).

Rozwinięciem przepisu art. 7 k.p.c. są art. 55-60 k.p.c., bliżej regulujące udział prokuratora w postępowaniu cywilnym. Poszczególnych kwestii związanych z udziałem prokuratora w tego typu postępowaniach dotyczą również m.in. art. 54, art. 106, art. 210 § 1, art. 398¹ § 1 i 2, art. 398³ § 2, art. 398⁵ § 2, art. 398⁸ § 1, art. 398¹¹ § 4, art. 398¹⁸, art. 424², art. 448, art. 449, art. 454, art. 457, art. 546 § 2, art. 598¹ § 1, art. 768 oraz art. 1148 § 4³ k.p.c.

Podstawa udziału prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych znajduje się nie tylko w k.p.c. ale także w ustawie o prokuraturze w art. 3 ust.1 pkt 2, zgodnie z którym Prokurator Generalny i podlegli mu prokuratorzy powierzone zadania wykonują

państwa lub samorządu albo ogólnie życia społecznego. Podkreślano, że pojęcie to ma charakter ogólny i nie daje się wyczerpująco zdefiniować. Kodeks postępowania karnego z 1969 r. uzależniał przyłączenie się prokuratora od istnienia interesu społecznego. Szerzej zob. też M. WYRZYKOWSKI, *op. cit.*, s. 337; T. WOŚ, *op. cit.*, s. 105; T. GRZEGORCZYK, J. TYLMAN, *op. cit.*, s. 358; R. KMIECIK, E. SKRĘTOWICZ, *op. cit.*, s. 175; T. GRZEGORCZYK, *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 130; A. GADZAŁA, A. KIELTYKA, R. SKRZYPEK, *op. cit.*, s. 47.

⁴² Szerzej zob. też A. GADZAŁA, A. KIELTYKA, R. SKRZYPEK, *op. cit.*, s. 47; M. WYRZYKOWSKI, *op. cit.*, s. 337; T. WOŚ, *Obowiązek uwzględnienia interesu społecznego...*, s. 105; T. GRZEGORCZYK, J. TYLMAN, *op. cit.*, s. 358; R. KMIECIK, E. SKRĘTOWICZ, *op. cit.*, s. 175; T. GRZEGORCZYK, *Kodeks postępowania w sprawach...*, s. 130.

⁴³ M. SYCHOWICZ, *Komentarz postępowania cywilnego...*, s. 100.

przez m.in. przez wytaczanie powództw w sprawach karnych i cywilnych oraz składanie wniosków i udział w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych, jeżeli tego wymaga ochrona praworządności, interesu społecznego, własności lub praw obywateli. Udział prokuratora w niektórych rodzajach spraw cywilnych przewidują również przepisy poza k.p.c. Stosownie do art. 26 ust. 3 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁴⁴ w sprawach o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego postępowanie może być wszczęte m.in. na wniosek prokuratora⁴⁵. Art. 33 ustawy prawa o aktach stanu cywilnego⁴⁶ stanowi, że w sprawach określonych art. 30-32 ustawy, czyli w sprawach o unieważnienie, sprostowanie i ustalenie treści aktu stanu cywilnego, orzeka sąd w postępowaniu nieprocesowym, m.in. na wniosek prokuratora. Według art. 46 ust. 4 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego⁴⁷ w sprawach o przyjęcie osoby chorej psychicznie do szpitala psychiatrycznego oraz wypisanie jej z takiego szpitala, w także w sprawach o przyjęcie do domu pomocy społecznej sąd zawiadamia prokuratora o potrzebie wzięcia udziału w postępowaniu, jeżeli uzna to za konieczne⁴⁸. Nie należy zapominać, że prokurator nie tylko pełni rolę organu prowadzącego śledztwo, organu nadzorującego postępowanie przygotowawcze oraz oskarżyciela publicznego, ale również występuje jako rzecznik interesu społecznego. W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego prokurator wszczyna postępowanie albo wstępuje do postępowania już wszczętego, jeśli wymaga tego interes społeczny. Ingerencja prokuratora może przybrać postać wszczęcia postępowania przygotowawczego o czyn prywatno-

⁴⁴ Dz.U. Nr 147, poz. 1231 ze zm.

⁴⁵ A. BARAŃSKA, G. BIENIEK, J. BRÓL, H. CIEPŁA, B. CZECH, S. DALKA, S. DMOWSKI, J. JAGIELA, J. JANKOWSKI, K. KOŁAKOWSKI, A. MARCINIAK, K. PIASECKI, J. PIETRZYKOWSKI, K. PIETRZYKOWSKI, J. RODZIEWICZ, M. SYCHOWICZ, Z. ŚWIEBODA, T. ŻYŻNOWSKI, *Komentarz postępowania cywilnego*, I, red. K. PIASECKI, Warszawa 2006, s. 99.

⁴⁶ Dz.U. z 1958 r. Nr 358, poz. 72.

⁴⁷ Dz.U. z 1994 r. Nr 535, poz. 111.

⁴⁸ M. SYCHOWICZ, *Komentarz postępowania cywilnego...*, s. 99.

skargowy, objęcia ściganiem czynu prywatnoskargowego w sytuacji, gdy postępowanie przygotowawcze zostało wszczęte o czyn ścigany z oskarżenia publicznego, a w toku dochodzenia lub śledztwa, albo też w toku rozprawy okazało się, że czyn ten wypełnia znamiona przestępstwa prywatnoskargowego, wstąpienia prokuratora do postępowania sądowego zainicjowanego skargą prywatną. Prokurator jest jedynym podmiotem uprawnionym do wszczęcia postępowania przygotowawczego o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego, ponieważ czynność ta należy do jego wyłącznych kompetencji. Przyłączenie się do postępowania już wszczętego nie obliгуje prokuratora do udziału w tym postępowaniu aż do jego prawomocnego zakończenia. Jeśli interes społeczny nie wymaga już jego ingerencji, prokurator powinien odstąpić od oskarżenia, bowiem k.p.k. nie uprawnia prokuratora do ścigania przestępstw prywatnoskargowych w każdym przypadku, lecz jedynie w sytuacji, gdy interes społeczny istnieje. W postępowaniu przygotowawczym prokurator, uznając, że interes społeczny nie wymaga jego zaangażowania w ściganie przestępstwa prywatnoskargowego, wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego, w uzasadnieniu postanowienia wykazując brak w czynie znamion przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego oraz brak interesu społecznego w kontynuowaniu ścigania z urzędu.

Niezależnie od faktu, czy nieprzywiązywanie większego znaczenia do niejako zamiennego stosowania pojęć „interes społeczny” i „publiczny” wynika z braku precyzji, czy stosunkowo niewielkich różnic, należy jednak postulować precyzyjne posługiwanie się terminologią. Skoro bowiem racjonalny ustawodawca posługuje się tak różnymi wyrażeniami, należy uznać, że nie są one tożsame. Należy jednoznacznie podkreślić bowiem, że „interes społeczny” nie jest synonimem pojęcia „interes publiczny”. Analiza terminologiczna prowadzi do uznania, że różnice może nie są zasadnicze, jednak są i należałoby oczekiwać precyzyjnego posługiwania się terminami.

THE CONCEPT OF PUBLIC INTEREST AS GROUNDS FOR A PROSECUTOR'S
PARTICIPATION IN PROCEEDINGS

Summary

The term “public interest” is often treated as the equivalent of “social interest,” which is a concept derived from colloquial language. It is a common expression in the social sciences, mainly in sociology, political science, psychology and economics. However, it is certainly used in the various branches and disciplines of law. It became a legal concept as soon as it appeared in the texts of normative acts. For many years a discussion has been going on in the literature whether the concept of “public interest” does not in fact belong primarily to the political sphere, which would mean that lawyers should refrain from using it in their analyses. However, it is hard to agree with this hypothesis. The fact that the expression appears in a number of acts implies that for the rational legislator it is associated with specific values and objectives. Regardless of whether or not the interchangeability of the terms “public interest” and “social interest” is due to a lack of precision or to the fact that the difference between them is relatively small, terminology should be used accurately. Since the rational legislator uses them as different expressions, they should not be considered to have the same meaning. Public interest is not synonymous with the concept of social interest. Terminological analysis leads to the conclusion that the differences may not be fundamental, nevertheless they do exist and a precise use of the terminology is required.